

CARA I CREU DE L'ECOLOGISME



En els diccionaris i enciclopèdies de deu o més anys enrera, el mot *ecologia* definia la ciència biològica que estudia les relacions dels organismes amb el medi on viuen. Avui, el mot *ecologia* ha desbordat el seu context original i s'utilitza cada cop més sovint en el llenguatge social i polític. Ramon Margalef ha fet veure repetides vegades que l'ecologia, en realitat, no té tantes pretensions. El fenomen es pot veure com una manifestació més d'aquest biologisme que, com a efecte de mirall en la societat humana, ha acompanyat sempre els grans moments històrics de desenvolupament de les ciències biològiques. Ja la teoria de l'evolució de Darwin fou a la seva època descontextualitzada i introduïda en la sociologia i en la política amb el nom de darwinisme social. Els darwinistes socials pretenien comprendre i transformar el món partint de la biologia evolucionista. També avui l'ecologia és, per molta gent, menys pels *ecòlegs*, que són realment els científics que hi treballen, un recurs per oferir alternatives socials i polítiques. D'aquest plantejament neix l'*ecologisme*, que tot i que majoritàriament és de signe progressista (a l'inrevés del que fou el darwinisme social), no per això deixa de caure, al nostre entendre, en el mateix error metodològic i conceptual que el darwinisme social i qualsevol altre biologisme.

Els aspectes positius de l'ecologisme, com el fet de valorar que l'ecologia pot tenir molt d'interès per a l'home com a espècie biològica, o també el paper de consciència crítica d'una humanitat que vol ser protagonista d'un desenvolupament al seu servei, són sovint contrarestats per plantejaments utòpics sovint manipulables i manipulats pel mateix sistema que pretenen combatre. No es pot pretendre, per exemple, resoldre els actuals problemes derivats de l'economia i de la incidència de la tecnologia en les societats modernes mitjançant un "salt enrera" que ens porti a un imaginari "equilibri ecològic" de societats pre-industrials, perquè hauríem de remuntar-nos a etapes prèvies al neolític, de societats de caçadors i de recol·lectors, per retrobar-lo. Com tampoc, pensem, no es pot plantejar, com a qüestió de principi, el rebuig a la utilització de certes fonts d'energia o de noves tecnologies pel fet que certs assaigs inicials portin o puguin portar al mal ús o a l'abús d'aquests nous recursos i instruments derivats de la ciència, és a dir, de l'avenç del coneixement humà. Dit en llenguatge planer: quan manifestem la nostra preocupació, que sovint és ben real i justificada, en relació amb certes aplicacions de la tècnica, és senzillament pel fet que encara no sabem treballar prou bé amb aquests nous instruments que ens ofereix l'avenç científic i tecnològic. En aquest cas el que cal, com deia fa poc a Sitges el filòsof Ferrater Móra, és treballar per "tecnificar la tècnica" i posar-la al servei de l'home.